

# Από τη Σύνταξη του Περιοδικού

## Ελληνογραμμαμικότητα και Ακαδημαϊκός Φιλελληνισμός Ο Ελληνισμός ως Ζώσα Γραμμή

Το *Αθηναϊκό Ακαδημαϊκό Περιοδικό* αποτελεί μία ιδιότυπη συμβολή στον ελληνικό και διεθνή ακαδημαϊκό χώρο. Δεν προσδιορίζεται ως ελληνοπρεπές ή ελληνοκεντρικό, αλλά ως «ελληνογραμμαμικό», όρος που αναφέρεται τόσο στη γενεαλογική γραμμή της καταγωγής όσο και στη φιλοσοφική σύλληψη της γραμμικότητας του χρόνου. Το «ελληνογραμμαμικό» στοιχείο δηλώνει, επομένως, μία καταγωγική γραμμή που θεμελιώνεται στον ελληνικό στοχασμό για τον χρόνο. Δεν αποτελεί ιδεολογική πρόταση, αλλά μία ερμηνευτική τοποθέτηση: μία γραμμή που ανοίγει στον οικουμενικό διάλογο και καθιστά το *Περιοδικό* όχι μόνο τόπο επιστημονικής συνάντησης, αλλά και γέφυρα ανάμεσα στον ελληνικό στοχασμό και την παγκόσμια αναζήτηση νοήματος.

Σε αυτή ακριβώς τη γραμμή εγγράφεται και η συγκυρία της παρούσας έκδοσης, που συμπίπτει με την ιστορική μνήμη της 28<sup>ης</sup> Οκτωβρίου 1940. Η επικείμενη εκδήλωση του *Αθηναϊκού Ινστιτούτου*, υπό την αιγίδα του *Περιοδικού* μας, με θέμα «*Ποιες χώρες, ποιοι λαοί και ποια πρόσωπα είπαν ΟΧΙ στις δυνάμεις του Άξονα κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο!*» υπενθυμίζει ότι η άρνηση της βίας, η υπεράσπιση της ελευθερίας και η πίστη στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια αποτελούν στάση πανανθρώπινη. Ο Ελληνισμός, ως ιστορική και πνευματική οντότητα, συνδέθηκε οργανικά με αυτή τη στάση και συνεχίζει να μεταφέρει στην οικουμένη το μήνυμα ότι η αξία του ανθρώπου και η ελευθερία του δεν υπόκεινται σε διαπραγμάτευση.

Από εκεί πηγάζει και η διαχρονική σημασία του φιλελληνισμού. Ο φιλελληνισμός καθιερώθηκε τον 19ο αιώνα ως ιδεολογικό και πολιτικό κίνημα και ως πολιτισμικό ρεύμα, όταν, όπως μας θυμίζει η ιστορία, λαοί και πρόσωπα σε όλη την Ευρώπη και πέραν αυτής στάθηκαν στο πλευρό της Ελλάδας, αναγνωρίζοντας σε αυτή όχι μόνο έναν εθνικό αγώνα, αλλά και μία πανανθρώπινη αξίωση ελευθερίας. Ο φιλελληνισμός δεν περιορίζεται στον θαυμασμό για την αρχαιότητα: είναι ενεργή στάση συμπαράστασης, συνεργασίας και πνευματικής συμπόρευσης. Στην περίπτωση μας, ανανεώνεται ως «ακαδημαϊκός φιλελληνισμός», ο οποίος καλλιεργείται μέσω της έρευνας, του διαλόγου και της ανταλλαγής γνώσεων. Σε αυτό το πεδίο, το *Αθηναϊκό Ινστιτούτο* έχει καθοριστικό ρόλο, δημιουργώντας ένα διεθνές δίκτυο, όπου η μελέτη του ελληνικού πνεύματος συνδυάζεται με την παγκόσμια ακαδημαϊκή παραγωγή, και όπου η Ελλάδα προβάλλει όχι μόνο ως αντικείμενο μελέτης, αλλά και ως πηγή έμπνευσης.

Την ίδια στιγμή, η σημερινή συγκυρία μάς φέρνει αντιμέτωπους με ένα δύσκολο ζήτημα: εάν η δημογραφική συρρίκνωση της Ελλάδας ισοδυναμεί και με μία συρρίκνωση του ίδιου του Ελληνισμού. Η απάντηση δεν είναι μονοσήμαντη. Ο Ελληνισμός δεν μετριέται μόνο με αριθμούς: μετριέται με τη δύναμη του πολιτισμού του, τη ζωντάνια της γλώσσας, την αντοχή της μνήμης και τη δημιουργική παρουσία των Ελλήνων σε κάθε γωνιά του κόσμου. Η οικουμενικότητα του ελληνικού πνεύματος αποτελεί την καλύτερη εγγύηση ότι, ακόμη και σε περιόδους δημογραφικής κάμψης, η ουσία του Ελληνισμού παραμένει ζώσα και γόνιμη. Ωστόσο, «καλὸν Ἕλληνα ὄντα φιλέλληνα εἶναι» (Ξενοφώντας, *Αγησίλαος*, 7.4).

Σε αυτή την πορεία, το *Αθηναϊκό Ακαδημαϊκό Περιοδικό* φιλοδοξεί να συνεχίσει να συμβάλλει ως χώρος συνάντησης και στοχασμού. Αντλώντας από το παρελθόν, με ευθύνη απέναντι στο παρόν και με γνώση για το μέλλον, υπηρετεί την αποστολή του: να ενώνει την επιστημονική έρευνα με τον πολιτισμό, τον ελληνικό με τον οικουμενικό λόγο, και να καλλιεργεί έναν ακαδημαϊκό φιλελληνισμό, που ανοίγει νέους δρόμους στην αλληλοκατανόηση και τη συνεργασία.

Δρ Λάμπρος Απ. Πουργιώτης  
Αρχισυντάκτης

